

ความรู้เกี่ยวกับ ไฟป่าและหมอกควัน

ความหมายของไฟป่า (Forest Fire)

ไฟป่า หมายถึง ไฟที่เกิดจากสาเหตุใดก็ตาม แล้วลุกลามไหม้ในป่าได้โดยอิสระปราศจากการควบคุม ไม่ว่าจะไฟจะลุกลามไหม้ในป่าธรรมชาติ หรือสวนป่า

ชนิดของไฟป่า

ชนิดของไฟป่า ไฟป่าสามารถแบ่งออกได้ เป็น ๓ ชนิดตามลักษณะของเชื้อเพลิง

ที่ถูกเผาไหม้ ดังนี้

๑. ไฟใต้ดิน เป็นไฟที่เผาไหม้พวกอินทรีย์วัตถุสลายตัวแล้วและกำลังสลายตัวเหนือผิวดินในป่า บางที่ไฟนี้ไหม้พวกรากไม้ด้วย ไฟนี้ลักษณะครุกรุ่นเผาไหม้อย่างช้า ๆ ไม่มีเปลวไฟให้เห็น มีควันเล็กน้อย หรือไม่มีเลย ไฟชนิดนี้จะเกิดหลังจากเกิดไฟผิวดินและมีความรุนแรงของไฟน้อย

๒. ไฟผิวดิน เป็นไฟที่เผาไหม้พวกซากพืชและผลที่ร่วงหล่นบนผิวดิน ได้แก่ เศษไม้ ปลายไม้ พืชชั้นล่างได้แก่ หญ้า พุ่มไม้ และลูกไม้ มีอัตราการลุกลามตั้งแต่ช้าจนเร็วมาก

๓. ไฟเรือนยอด เป็นไฟที่ไหม้เรือนยอดไม้ และลุกลามจากเรือนยอดหนึ่งไปสู่เรือน

ยอดหนึ่ง ไฟชนิดนี้ มีความรุนแรงมาก จะเกิดกับหมุ่ไม้ที่มีความหนาแน่นมาก

สาเหตุการเกิดไฟป่า พบสาเหตุดังนี้ คือ

๑. จุดไฟโดยวัตถุประสงค้อย่างใดอย่างหนึ่ง

๑.๑ เผาไร่ เพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกโดยไม่มี การควบคุม

๑.๒ เผาป่า เพื่อเก็บหาของป่า

๑.๓ ล่าสัตว์ เพื่อให้สัตว์หนีจากที่หลบซ่อน

๑.๔ เพื่อความสะดวกในการเดินป่า

๑.๕ เลี้ยงสัตว์ เผาป่าเพื่อให้หญ้าอ่อนแตกเป็นอาหารสัตว์

๑.๖ การพักผ่อนในป่า จุดเพื่อหุงต้มอาหาร

๑.๗ จุดเพื่อกลั่นแก๊ส กรณีเกิดการขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับส่วนราชการ

๒. จุดโดยความคึกคะนอง ปราศจากเหตุผลใด ๆ

ความเสียหายและผลกระทบจากไฟป่า

๑. ไฟป่า สร้างความเสียหายต่อ ป่าไม้ คือ

- ลดอัตราการเจริญเติบโต และลดคุณภาพเนื้อไม้

- ขาดช่วงการสืบพันธุ์ทดแทนตามธรรมชาติ

- เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของป่า

๒. ไฟป่า สร้างความเสียหายต่อ ดิน คือ

ทำให้หน้าดินเสื่อมสภาพ

- เกิดการชะล้างหน้าดินและพังทลายของดิน

- ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์

๓. ไฟป่าสร้างความเสียหายต่อ น้ำ คือ

- เกิดอุทกภัย น้ำท่วมช่วงฤดูฝน

- เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของน้ำและเกิดตะกอนขุ่นขึ้น

๔. เกิดควันพิษในอากาศ

๕. สิ่งมีชีวิตในป่า

☀ สัตว์ป่าไรที่อยู่อาศัยขาดที่หลบภัย

☀ ผลเสียต่อสิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ ในป่า

๖. ชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์

☀ ทำลายบ้านเรือนชีวิตและทรัพย์สินถ้า

หากเกิดไฟฟ้าที่ควบคุมไม่ได้

วิธีป้องกันไฟฟ้า

๑. ดูแลพื้นที่ริมแนวสายป่า เก็บกวาดพื้นที่ให้โล่งเตียน มิให้มีใบไม้แห้ง กิ่งไม้แห้ง หรือหญ้าแห้งกองสุม เพราะหากเกิดไฟไหม้จะเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี ทำให้ไฟปะทุและลุกลามอย่างรวดเร็ว

๒. สร้างแนวกันไฟล้อมรอบพื้นที่ เพื่อสกัดไม่ให้ไฟลุกลามไปยังพื้นที่อื่น หมั่นเก็บกวาดและกำจัดเชื้อเพลิงจำพวกใบไม้ กิ่งไม้แห้งและหญ้าที่ทับถมบนแนวกันไฟ และระวังมิให้ต้นไม้ล้มพาดขวางแนวกันไฟ หากเกิดไฟไหม้ไฟจะลุกลามผ่านข้ามแนวกันไฟไปได้

๓. เพิ่มความระมัดระวังการจุดไฟในป่าเป็นพิเศษ ไม่ทิ้งก้นบุหรี่ลงบนหญ้าแห้ง หากก่อกองไฟหรือประกอบอาหารในป่า ควรควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด หลังใช้งานเสร็จแล้วควรดับไฟให้สนิททุกครั้ง

๔. หลีกเลี่ยงการประกอบกิจกรรมที่เป็นสาเหตุให้เกิดไฟฟ้า เช่น เมาชยะหรือต่อซังข้าวบริเวณริมข้างทาง เป็นต้น เพราะนอกจากจะมีโอกาสที่ไฟจะลุกลามเป็นไฟฟ้าแล้ว ยังทำให้ควันไฟปกคลุมเส้นทาง หากจำเป็นต้องจุดไฟหรือเมาชยะ ควรควบคุมอย่างใกล้ชิด จัดเตรียมถังน้ำหรือทรายไว้ใกล้ๆ จะได้ดับไฟได้ทัน ในการเตรียมพื้นที่

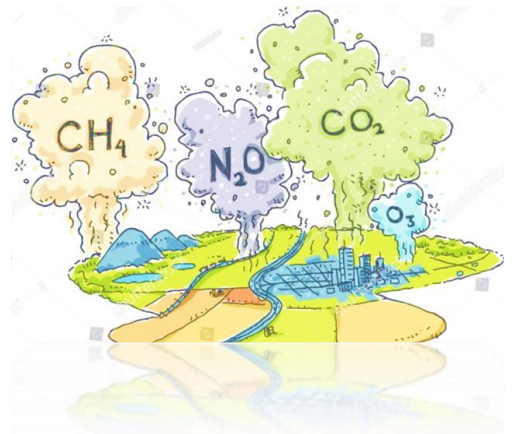
เพาะปลูกให้ใช้วิธีไถกลบหรือนำไปทำปุ๋ยหมักแทนการเผา

หมอกควัน

หมายถึง การสะสมของควันหรือฝุ่นละอองในอากาศ สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาหมอกควัน คือการบุกรุกเผาทำลายป่าไม้เพื่อประโยชน์ของบุคคลและกลุ่มบุคคล และการเผาที่มีมากเกินไปจนควบคุมไม่ได้

ผลกระทบต่อสุขภาพจากปัญหาหมอกควัน

หมอกควันจัดเป็นมลพิษทางอากาศอย่างหนึ่ง มีผลกระทบต่อสุขภาพ โดยเฉพาะผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ เช่น ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก และผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ อันตรายของฝุ่นละอองต่อสุขภาพขึ้นอยู่กับขนาดของฝุ่นละอองที่เกิดจากการเผาไหม้ ความเข้มข้นและระยะเวลาที่สัมผัส รวมทั้งสภาพร่างกายของผู้รับแต่ละคนด้วย ฝุ่นควันหรือฝุ่นขนาดเล็กกว่า ๑๐ ไมครอนที่เกิดจากการเผาไหม้จะส่งผลกระทบต่อทางเดินหายใจ ทางผิวหนัง ทางตา ทำให้เกิดโรคหิวใจมากขึ้นด้วย โดยฝุ่นจะเข้าไปยังปอดในถุงลม เมื่อสิ่งแปลกปลอมเข้าไป ทำให้เม็ดเลือดขาวเข้าไปกำจัดสิ่งแปลกปลอมนี้ และเกิดการอักเสบในหลอดเลือดได้ ก่อให้เกิดอันตรายต่อปอด เช่น การอักเสบของถุงลมปอด และบางรายอักเสบมากจนทำให้ หายใจลำบากจนถึงขั้นวิกฤต หรืออาจทำให้หลอดเลือดหัวใจอักเสบได้

คำแนะนำการปฏิบัติตนเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพ

- ควรปิดประตู หน้าต่าง เพื่อป้องกันไม่ให้หมอกควันลอยเข้าสู่บ้าน
- หลีกเลี่ยงการออกจากบ้านโดยไม่จำเป็น
ก่อนออกจากบ้านควรสวมแว่นตา เพื่อป้องกันการระคายเคืองตา
- สวมหน้ากากอนามัยหรือใช้ผ้าชุบน้ำหมาด ๆ ปิดจมูกและปาก เพื่อหลีกเลี่ยงการสูดดมละอองควันไฟเข้าสู่ร่างกายโดยตรง และลดปริมาณการสูดดมควันพิษจากฝุ่นละอองเข้าสู่ร่างกาย
- หากมีอาการผิดปกติหลังจากสูดดมฝุ่นละอองหมอกควัน เช่น แน่นหน้าอก หายใจติดขัด แสบตา ให้รีบไปพบแพทย์ทันที

- ในช่วงที่มีสถานการณ์หมอกควัน ควรงดการรองน้ำฝนมาใช้ในการอุปโภคบริโภคชั่วคราว
- หลีกเลี่ยงการเผาขยะหรือวัสดุใด ๆ รวมถึงการสูบบุหรี่ที่จะเป็นการเพิ่มปัญหาควันมากขึ้น
- หลีกเลี่ยงการออกกำลังกายหรือกิจกรรมที่ต้องออกแรงมากในบริเวณกลางแจ้ง
- หากขับขียานพาหนะในช่วงที่มีหมอกควัน ควรเปิดไฟหน้ารถเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ
- ประชาชนกลุ่มเสี่ยงหรือมีโรคประจำตัวเรื้อรัง ควรเตรียมยาประจำตัวให้เพียงพอ และหากเกิดปัญหาสุขภาพควรพบแพทย์

